

## Συντονισμός Εκδήλωσης για Λεύκιο Ζαφειρίου

(Σπίτι της Κύπρου, 22 Ιουνίου 2023, ώρα 6.00μ.μ.)

Εκλεκτοί μας προσκεκλημένοι, αγαπητοί φίλοι και φίλες,

Με βαθιά συγκίνηση, βρισκόμαστε σήμερα στο φιλόξενο Σπίτι της Κύπρου, για να θυμηθούμε και να τιμήσουμε τον αείμνηστο φίλο ποιητή-πεζογράφο, ερευνητή και μελετητή της λογοτεχνίας και της σύγχρονης Κυπριακής Ιστορίας Λεύκιο Ζαφειρίου, που έφυγε τόσο αναπάντεχα από ανάμεσά μας στις 19 Φεβρουαρίου 2022, καταλείποντάς μας ως πολύτιμη κληρονομιά ένα πολυσήμαντο έργο, που στη συνέχεια θα διαφανεί και θα αναδειχθεί στο πλαίσιο αυτής της εκδήλωσης.

Ο Λεύκιος Ζαφειρίου αψηφούσε πάντα «μ' ένα πείσμα τρελού», από τα παιδικά του χρόνια ως την ύστερη ώρα της ζωής του, τις κακοτοπιές της μοίρας που σημάδεψαν ανεξίτηλα και καθοριστικά την πολυκύμαντη διαδρομή των 73 του χρόνων, οπλίζοντάς τον συνάμα με την αναγκαία ψυχική δύναμη και βούληση, ώστε να μπορεί να υπερβαίνει τους σκοπέλους και να προχωρά με δύναμη και καθαρή σκέψη, αλλά και με σταθερή προσήλωση και συνέπεια, στην ιδεολογία της αγάπης και της ανθρωπιάς, της διαρκούς πνευματικής εγρήγορσης, της αγωνιστικής πάλης και της αναζήτησης, «μ' ένα πείσμα τρελού που επιμένει να λέει την ελευθερία ελευθερία, τον φόνο φόνο, την ενοχή ενοχή, σκαλίζοντας στον τοίχο τ' όνομά του με τα νύχια»<sup>1</sup>.

Γεννημένος το 1948 στη Λάρνακα, την πόλη του Ζήνωνα, του Κίμωνα και του Αγίου Λαζάρου, ο Λεύκιος Ζαφειρίου, αδελφός της ποιήτριας Φροσούλας Κολοσιάτου -που είναι σήμερα μαζί μας- και του γνωστού επίσης ποιητή Μιχάλη Ζαφείρη, γιος της ποιήτριας Νεφέλης, κατά κόσμο Μαρίας Γεωργιάδου-Ζαφείρη, (1925-1957), που έφυγε τόσο πρόωρα και άδικα από τη ζωή σε ηλικία 32 χρόνων, βίωσε από τα πρώτα παιδικά του χρόνια την ορφάνια, μεγάλωσε στην Παιδική Στέγη της Λάρνακας κι ήταν τότε τα χρόνια του απελευθερωτικού αγώνα, που τον σημάδεψαν, ενώ στη συνέχεια αφού τελείωσε το εξατάξιο Γυμνάσιο Αγίου Γεωργίου, όπου συνταξιδέψαμε, βρέθηκε στην Αθήνα στα χρόνια της χουντικής επταετίας, δούλεψε και σπούδασε και συνδέθηκε με σημαντικούς ανθρώπους των γραμμάτων και των τεχνών, ήταν στο Πολυτεχνείο που τον συγκλόνισε, όπως τον συγκλόνισε στη συνέχεια και η μεγάλη προδοσία του πραξικοπήματος της επαίσχυντης Χούντας και της

<sup>1</sup> Από το ποίημα «Οι λέξεις», συλλογή *Ποιήματα*, Λευκωσία 1977, σ. 8.

εγκληματικής ΕΟΚΑ Β', που άνοιξε διάπλατα τις κερκόπορτες για να διαβεί ανενόχλητος ο τουρκικός Αττίλας και να ρημάξει την πολύπαθη μοιρασμένη πατρίδα, που η συνεχιζόμενη τραγωδία της (με την προσφυγιά, τους νεκρούς, τους αγνοούμενους, τους εγκλωβισμένους και τη συνεχιζόμενη κατοχή), αποτέλεσε διαχρονική πηγή έμπνευσης για την ποίηση και την πεζογραφία του, ενώ το ερευνητικό φιλολογικό του έργο τον καταξίωσε ανά το πανελλήνιο ως έναν οξυδερκή και ακάματο ερευνητή-μελετητή του Ανδρέα Κάλβου. Με την επιστροφή του στη χειμαζόμενη Κύπρο, μετά το πέρας των σπουδών του, το 1975, εργάστηκε για 33 συναπτά έτη ως φιλόλογος-καθηγητής στην Κυπριακή Μέση Εκπαίδευση (1975-2008), έχοντας στο ενεργητικό του ένα πολυσήμαντο έργο στην παιδεία του τόπου αλλά και στην κυπριακή και την ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία. Δεν είναι τυχαίο ότι τιμήθηκε με πέντε κρατικά λογοτεχνικά βραβεία από το Κυπριακό Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, δύο για την ποίησή του, δύο για την πεζογραφία, κι ένα για το δοκίμιό του για τον Κάλβο, για το οποίο τιμήθηκε επίσης με το Βραβείο Κώστα Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών. Για το έργο του και για όσα μεταθανάτια έγιναν θα πούμε στη συνέχεια πολλά.

Καλώς ήλθατε λοιπόν και καλώς ευρέθημεν, όπως στην Κύπρο θα το λέγαμε, στη σημερινή εκδήλωση.

1. Αρχίζουμε με τον χαιρετισμό του συμπατριώτη μας και φίλου του Λεύκιου, **Πασχάλη Κιτρομηλίδη**, Ομότιμου Καθηγητή Πολιτικής Επιστήμης του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου και μέλους της Ακαδημίας Αθηνών. Ο κ. Κιτρομηλίδης, λόγω άλλης ειλημμένης υποχρέωσης, δεν είναι σήμερα μαζί μας. Τον χαιρετισμό του διαβάζει η Μαρίνα Ροδοσθένους, μέλος της Ομάδας Πρωτοβουλίας Φίλων του Λεύκιου Ζαφειρίου.
2. Ευχαριστούμε τη Μαρίνα που μας μετέφερε τον χαιρετισμό του Πασχάλη Κιτρομηλίδη και συνεχίζουμε με τον χαιρετισμό της κ. **Αλίκης Στυλιανού**, Διευθύντριας του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών Κύπρου, με το οποίο ο Λεύκιος είχε πάντα μια εξαιρετική και ιδιαίτερα παραγωγική συνεργασία.
3. Τον λόγο έχει τώρα η κ. **Έλενα Διομήδη Παρπούνα**, Αναπληρώτρια Διευθύντρια Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Κύπρου, στο οποίο ο Λεύκιος Ζαφειρίου είχε προλάβει πριν από την εκδήλωση του να δωρίσει την προσωπική του Βιβλιοθήκη.



4. Η **Φροσούλα Κολοσιάτου**, η αγαπημένη μικρή αδερφή του Λεύκιου και καταξιωμένη σήμερα ποιήτρια, που διαμένει μόνιμα στην Αθήνα, καταθέτει εκ μέρους της οικογένειας τη δική της «μαρτυρία» για τον αείμνηστο Λεύκιο. Να αναφέρουμε σ' αυτό το σημείο ότι μαζί μας είναι επίσης σήμερα ο μικρότερος αδερφός του Λεύκιου Ζαφειρίου Τότης, που διαμένει στην Αγγλία μόνιμα και ήρθε στην Αθήνα, μαζί με την οικογένειά του, για να είναι παρών στο φιλολογικό μνημόσυνο και τον ευχαριστούμε γι' αυτό.

- ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ την Αλίκη, την Έλενα και τη Φροσούλα για όσα ως χαιρετισμό έχουν καταθέσει στο αποψινό φιλολογικό μνημόσυνο για τον Λεύκιο Ζαφειρίου και συνεχίζουμε με σύντομες αναφορές στο συγγραφικό του έργο, δίνοντας πρώτα τον λόγο στον ξεχωριστό φίλο, συνοδοιπόρο και μελετητή του έργου του Λεύκιου Ζαφειρίου, Αλέξη Ζήρα, Κριτικό Λογοτεχνίας, που θα αναφερθεί στην αναθεωρημένη έκδοση του βραβευμένου μυθιστορήματος του Λεύκιου Ζαφειρίου *Οι Συμμορίτες* («Εν τύποις», 2023), την οποία προλογίζει.
- Τον λόγο έχουν τώρα η Αφροδίτη Αθανασοπούλου, καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και η Τζούλια Τσιακίρη, εκδότρια των Εκδόσεων «Το Ροδακίό», που θα μας μιλήσουν για το βιβλίο : *Αλληλογραφία Λεύκιου Ζαφειρίου-Στυλιανού Αλεξίου*, που κυκλοφόρησε μεταθανάτια του Λεύκιου, το 2022 από τις Εκδόσεις «Το Ροδακίό», με επιμέλεια της Αφροδίτης Αθανασοπούλου. Την εισήγηση της κ. Αθανασοπούλου, η οποία δεν είναι μαζί μας λόγω άλλων υποχρεώσεων, διαβάζει ο Γιώργος Μύαρης, μέλος επίσης της Ομάδας μας.
- Η αναφορά στο συγγραφικό έργο του τιμώμενου λογοτέχνη, ολοκληρώνεται με μια σύντομη παρουσίαση της πιο πρόσφατης έκδοσης –μεταθανάτιας επίσης, του Λεύκιου Ζαφειρίου, που δεν είναι άλλη από το Λεύκωμα *Η μετέωρη θλίψη της ιστορίας* (Έκδοση Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, Λευκωσία 2023), που περιλαμβάνει φωτογραφικό υλικό από το κατεχόμενο Ριζοκάρπασο, το οποίο ο Λεύκιος επιμελώς συνέλεξε στα δύο χρόνια της υπηρεσίας του στο Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου. Η Μαρίνα Ροδοσθένους-Μπαλάφα, καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας έχει τον λόγο, για να μας καταθέσει τόσο τη δική της εισήγηση, όσο και τη σύντομη αναφορά στο βιβλίο από τη Νάτια

Χαραλαμπίδου, μέλος επίσης της Ομάδας Φίλων του Λεύκιου, που δεν κατάφερε να είναι μαζί μας.

Ευχαριστούμε τους εκλεκτούς μας εισηγητές και εισηγήτριες για τις τόσο καίριες και ευσύνοπτες αναφορές τους στο συγγραφικό έργο του Λεύκιου Ζαφειρίου και προχωράμε στο τελευταίο μέρος της εκδήλωσης, δίνοντας τον λόγο σε φίλους, ομότεχνους, ερευνητές και πανεπιστημιακούς που μοιράζονται σκέψεις για τον άνθρωπο Λεύκιο Ζαφειρίου, το λογοτεχνικό και ερευνητικό του έργο, σε καθορισμένο ολιγόλεπτο χρόνο.

-Τον λόγο έχει πρώτος ο ποιητής Γιώργης Μαρκόπουλος, που τιμήθηκε πρόσφατα με το Βραβείο του Διαδικτυακού Περιοδικού «Αναγνώστης». Ευχαριστούμε αγαπητέ Γιώργη!

-Συνεχίζουμε με τον Δημήτρη Παπαχρήστο, συγγραφέα-κριτικό, γνωστό σε όλους από τη συμμετοχή του στο Πολυτεχνείο ως εκφωνητή.

-Ακολουθεί η παρέμβαση της Γεωργίας Πατερίδου, Συντονίστριας στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών

-Ο Σπύρος Παππάς, μελετητής του Κάλβου αλλά και της ευρύτερης ελληνικής λογοτεχνικής δημιουργίας, που ζει μόνιμα στη Βουλγαρία και τον ευχαριστούμε ιδιαίτερα για την εδώ παρουσία του, έχει τώρα τον λόγο.

-Ακολουθεί η σύντομη κατάθεση του φιλόλογου-συγγραφέα και μελετητή της λογοτεχνίας Γιώργου Μύαρη, αδελφικού φίλου του Λεύκιου, ως την ύστατη ώρα της ζωής του...

-Ένας άλλος στενός φίλος και συνεργάτης του Λεύκιου υπήρξε ο Κωστής Δανόπουλος, καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Ξάνθης. Αγαπητέ Κωστή, έχεις τον λόγο.

-Ολοκληρώνουμε αυτή την κατάθεση ψυχής από φίλους και συνεργάτες του Λεύκιου Ζαφειρίου, με την παρέμβαση της συγγραφέως Έλλης Φιλοκύπρου, την οποία καλούμε στο βήμα.

Αγαπητοί φίλοι και φίλες,

Αποχαιρετώντας τον Λεύκιο στην εξόδιο ακολουθία της 3<sup>η</sup> Μαρτίου 2022 είχα πει τα εξής, που μπορούν να είναι και για την κδήλωσή μας μια επιλογική αναφορά: Ο Λεύκιος Ζαφειρίου, με τα «Ποιήματά» του (1977) έκανε την ποιητική «Απομαγνητοφώνηση» (1978) της σύγχρονης κυπριακής τραγωδίας και με τη δύναμη της έμπνευσης και της γραφίδας του σήμανε εγερτήριο



σάλπισμα για τη σωτηρία του τόπου επιχειρώντας να ευαισθητοποιήσει όσους, δοσμένοι στον πλουτισμό και την επίπλαστη ευδαιμονία, απολησμονούν, «Σχεδόν Μηδίζοντες» (1977 ) το δράμα της μοιρασμένης πατρίδας, ενώ σαν «Μιγάδας άγγελος» (1980), αλλά πάντα «Με ευλάβεια και με λύπη» (2013) και με τη «Θλίψη του απογεύματος» (2007) που τόσο περίτεχνα τον απεικόνιζε, αποτύπωσε τις οδύνες, τις πικρές μνήμες, τις αγωνίες και τους αγώνες, τους μύχιους πόθους, τα οράματα και τις προσδοκίες του μάρτυρα λαού μας...

Ο καλύτερος τρόπος να τον τιμούμε και να τον θυμόμαστε είναι, αναμφίβολα, η καταφυγή στο έργο του...Κι αυτή η εκδήλωση έχει, πιστεύω, ανταποκριθεί με τον καλύτερο τρόπο σ' αυτό το χρέος....

Όλα τα μέλη της Ομάδας Πρωτοβουλίας Φίλων του Λεύκιου Ζαφειρίου, που την αποτελούν με αλφαβητική σειρά οι Κώστας Κατσώνης, Βούλα Κοκκίνου, Κώστας Λυμπουρής, Έλλη Ιερείδου-Μόλισον, Γιώργος Μύαρης, Έφη Νικολαΐδου, Κώστας Νικολαΐδης, Ηλίας Παπαϊωάννου, Μαρίνα Ροδοσθένους, Άννα Συλβέστρου, Μαίρη Ψαλιδοπούλου και Νάτια Χαραλαμπίδου, εκφράζουμε τις ευγνώμονες ευχαριστίες μας, αγαπητοί φίλοι και φίλες για τη σημαντική συμβολή σας στην επιτυχία της σεμνής αυτής εκδήλωσης, που μας έδωσε την ευκαιρία να συνοδοιπορήσουμε και να συνταξιδέψουμε στον όμορφο κόσμο της συγγραφικής έμπνευσης και δημιουργίας του αείμνηστου Λεύκιου Ζαφειρίου, που θα αποτελεί πια πολύτιμη κληρονομιά και κτήμα εσασεί για τις επερχόμενες γενεές. Ευχαριστίες οφείλουμε επίσης στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών για τη συνεργασία του, όπως και στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και ιδιαίτερα στο φιλόξενο Σπίτι της Κύπρου, που αποτελεί κατά γενική ομολογία μια όαση πολιτισμού εις το κλεινόν άστυ, όπου αναδεικνύεται και παρουσιάζεται οργανωμένα και συστηματικά το κυπριακό πολιτιστικό γίγνεσθαι και όχι μόνον, όπως και σε όλους εσάς που μας τιμήσατε με την παρουσία σας..